

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

23. februar 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 193 (Alm. del) af 5. februar 2018 stillet efter ønske fra Pelle Dragsted (EL)

Spørgsmål

Vil ministeren i forlængelse af svaret på spørgsmål 74 oplyse tilsvarende om det ”fulde demografiske udgiftstræk”, jf. PB Sørensen m.fl. ”Dansen om råderummet” (i Berlingske den 17. oktober 2017), opgjort på henholdsvis hele den offentlige sektor og for de offentlige delsektorer hver for sig?

Svar

Finansministeriets langfristede fremskrivninger baseres på beregningstekniske principper efter den mellemfristede planlægningshorisont (aktuelt 2025), idet der efter 2025 ikke er taget stilling til den samlede finanspolitiske prioritering.

De beregningstekniske principper efter 2025 tager blandt andet udgangspunkt i uændret skattebelastning og kompensationsgrader (fx i dagpengesystemet), og at de nominelle offentlige serviceudgifter målt ”pr. bruger” følger lønudviklingen. Samtidig antages, at befolkningens fordeling på arbejdsmarkedskategorier såsom beskæftigelse, ledighed, førtidspension mv., før indregning af reformvirkninger er konstant for de enkelte alders-, køns- og herkomstgrupper. Hertil indregnes bidrag fra ændringer i efterløns- og folkepensionsalder mv. og fra øget uddannelsesniveau. Ændringer i befolkningens sammensætning på alder, køn, herkomst og uddannelse mv. slår dermed igennem i fremskrivningen af beskæftigelse og antallet af overførselsmodtagere.

Antagelserne om det offentlige forbrug efter 2025 tager som nævnt udgangspunkt i et beregningsprincip om, at det nominelle offentlige forbrug følger det beregnede demografiske træk og lønudviklingen.

Ved uændret befolkningssammensætning vil de anvendte principper svare til, at det offentlige forbrug efter 2025 udgør en uændret andel af BNP (nominelt). Antagelsen er således neutral i forhold til beskatningen i den forstand, at der ikke vil være et opadgående pres på skattebelastningen fra udgifterne til offentligt forbrug, når befolkningssammensætning og arbejdstid mv. er konstant.

Når der er produktivitetsvækst i de private erhverv, der leverer til offentligt forbrug, vil produktionsomkostningerne og prisen på disse leverancer stige mindre

end lønstigningstakten. Når der er produktivitetsvækst i de private erhverv, indebærer de beregningstekniske antagelser dermed, at der indregnes en løbende vækst i det reale varekøb og derigennem i de samlede reale ressourcer til offentlig service pr. bruger. Dette bidrag til realvæksten i det offentlige forbrug i de langsigtede fremskrivninger er *ikke* knyttet til den demografiske udvikling, men derimod til produktivitetsvækst i den private sektor.

Disse principper anvendes til at vurdere om det antagne forløb for de offentlige forbrugsudgifter efter 2025 kan finansieres ved uændret skattebelastning, eller om der – givet målsætningen om langsigtet holdbarhed og hensyn til løbende moderat offentlig gæld samt undgåelse af for store underskud, herunder i den såkaldte hængekøjeperiode – kan imødeses behov for tilpasninger i forhold til de beregningstekniske forudsætninger om finanspolitikken. Der er altså ikke tale om, at den beregningstekniske vækst er udtryk for politiske målsætninger om realvæksten eller at der nødvendigvis vil være finansiering til en sådan udgiftsvækst inden for de finanspolitiske rammer i hvert år i fremskrivningsperioden.

Endvidere bemærkes det, at beregningen af det demografiske træk indgår som element i den langsigtede beregning af holdbarheden af de offentlige finanser, og ikke er møntet på at foretage beregninger af det præcise udgiftstræk i enkelte år, særligt ikke tilbage i tid og på delsektorer, *jf. svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 74 (Alm. del) af 21. november 2017*. Yderligere bemærkes det, at der ikke tages højde for stigende produktivitet i den offentlige sektor i beregningen.

I tabel 1 er den beregningstekniske vækst i det offentlige forbrug beregnet i perioden 2001-2016 efter ovennævnte principper. Beregningen tager således udgangspunkt i en beregning af væksten i det nominelle offentlige forbrug, som er baseret på væksten i det beregnede demografiske træk i perioden (*jf. også svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 74 (Alm. del) af 21. november 2017*) tillagt en beregnet gennemsnitlig lønstigningstakt i økonomien. For at beregne den reale beregningstekniske forbrugsvækst er væksten i det nominelle offentlige forbrug deflateret med pris- og lønudviklingen i den offentlige sektor.

Det bemærkes, at beregninger for enkeltår tilbage i tid af den offentlige forbrugsvækst efter Finansministeriets langsigtede fremskrivningsprincipper ikke er meningsfulde. Det langsigtede fremskrivningsprincip efter 2025 anvendes i en normal konjunktursituation med stabil lønudvikling. Med de konjunkturudsving mv., som der har været i den historiske periode, har den faktiske lønstigningstakt imidlertid svinget mellem 1¼ og 4¾ pct. om året. Det er ikke meningsfyldt at opgøre den beregningstekniske realvækst år for år ud fra så store udsving i lønstigningstakten. I tabel 1 er derfor vist det beregnede gennemsnit for perioden.

Med de ovenstående principper er den beregningstekniske vækst i det offentlige forbrug beregnet til ca. 1,3 pct. om året i gennemsnit i perioden 2001-2016. Den faktiske realvækst i ressourcerne til det offentlige forbrug har i gennemsnit udgjort ca. 1,1 pct. om året.

Den tilsvarende gennemsnitlige beregningstekniske forbrugsvækst i den kommunale sektor er beregnet til 1,3 pct. om året, mens den er beregnet til 1,4 pct. for både den regionale og den statslige sektor. Det bemærkes, at der i nationalregnskabet kun findes en samlet deflator for det offentlige forbrug under ét. Prisudviklingen er teknisk forudsat at være ens i delsektorerne. De andele af det offentlige forbrug, som består af hhv. lønninger og varekøb, varierer imidlertid på tværs af delsektorer, hvorfor pris- og lønudviklingen også i praksis kan forventes at variere.

Tabel 1

Beregnet vækst i det offentlige forbrug på baggrund af finansministerets beregningstekniske principper efter den mellemfristede planlægningshorisont, 2001-2016

	2001-2016
Pct.	
Vækst i det offentlige forbrug beregnet med Finansministeriets beregningstekniske principper efter den mellemfristede planlægningshorisont	1,3
- Kommuner	1,3
- Regioner	1,4
- Stat	1,4
Memoposter	
Realvækst i det offentlige forbrug	1,1
Beregnet vækst i det demografiske træk	0,4
Beregnet lønstigningstakt	3,0
Pris- og lønstigningstakt i det offentlige forbrug	2,1

Anm.: Der er i beregningen anvendt en beregnet lønstigningstakt på baggrund af den gennemsnitlige lønstigningstakt i hele økonomien ifølge Nationalregnskabet samt DA's lønindeks for industrien. For pris- og lønstigningstakten for det offentlige forbrug er anvendt Nationalregnskabets deflator for det samlede offentlige forbrug opgjort ved inputmetoden ekskl. afskrivninger.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger

Det er et politisk valg, hvordan der skal prioriteres mellem realvækst i det offentlige forbrug og fx lavere skat. Det offentlige forbrugs andel af økonomien er højt i Danmark set i et internationalt og historisk perspektiv. Regeringen ønsker en moderat realvækst i det offentlige forbrug i gennemsnit frem mod 2025. Tilbageholdenhed i udgiftspolitikken vil – i modsætning til erfaringerne med gentagne udgiftsskred i årene inden finanskrisen og budgetlovens indførelse – bidrage til at modgå risici for tiltagende mangel på arbejdskraft og overophedning af dansk økonomi, som risikerer at lægge kimen til et efterfølgende tilbageslag.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister